

שאלון למוסדות אקדמיים בעבור מיפוי והכרת הצרכים במדינת ישראל בתחום אוספי הטבע הלאומיים

1. שם המוסד: מכללת אורנים
 מספר טלפון: 04-9838730

אוצרת האוסף: ד"ר עירית זהר zoharir@gmail.com

אחראי מטעם החוג לביוולוגיה וסביבה: ד"ר אלעד חיל eladchiel@gmail.com

אחראי אדמיניסטרטיבי, מנהל בית מרגולין: מר האתם אבו ריא hatem_a@oranim.ac.il

מנכ"ל מכללת אורנים: מר קובי אלדר kobi_e@oranim.ac.il

2. האם מחזיקים אוספי טבע שיכולים להיות בעלי עניין בין אוניברסיטאי

a. **כן!** אם התשובה חיובית, אנא המשך במילוי השאלון

3. כמה חוקרים במוסדך מבצעים מחקר תוך שימוש באוספי טבע?

לפחות 29 חוקרים וסטודנטים במכללת אורנים מבצעים מחקרים המתבססים על אוספי טבע.

אוסף טקסונומי	מספר חוקרים וסטודנטים
צמחים	1
חיידקים	2
פטירות	2
נמטודות תולעים נימיות	2
חרקים	5
פרוקי רגליים (שאינם חרקים)	2
חסרי חוליות ימיים	2
דגים	2
זוחלים	3
עופות	1
יונקים	1
DNA	6

4. כמה חוקרים במוסדך מבצעים מחקר תוך שימוש באוספי טבע הנמצאים במוסדות אקדמיים אחרים בארץ?

לפחות 22 חוקרים וסטודנטים מבצעים את מחקרם תוך שימוש באוספי הטבע הנמצאים באוניברסיטת תל אביב ובאוניברסיטה העברית, קמפוס גבעת רם.

אוסף טקסונומי	מספר חוקרים וסטודנטים
צמחים: זרעים, פולן, חתכים	1
פטירות חד תאיות	2
חיידקים	2
נמטודות תולעים נימיות	1
חרקים	5
פרוקי רגליים	2
חסרי חוליות ימיים	1
דגים	1
זוחלים	2
עופות	1
יונקים	1
DNA	3

5. האם חוקרים במוסדך נתקלו בקושי בעבודה מחקרית באוסף טבע הנמצא במוסד אחר ואם כן אנה פרט על הקשיים ומול איזה אוסף?

אוסף החרקים באוניברסיטת תל אביב: אוספי הטבע שבאוניברסיטת תל אביב אינם זמינים בצורה מקוונת ולפיכך החוקרים צריכים לבקש מידע מהאוצרים לגבי כל קבוצה טקסונומית עליה הם עובדים או לנסוע לתל אביב כדי לבדוק האם יש באוסף את הקבוצה הטקסונומית אותה הם חוקרים.

6. האם ישנו תחום בו להערכתכם היעדר אוסף ראוי לשמו בארץ מעכב את המחקר האקדמי בתחום?
א. פליאונטולוגיה: אוסף מאובנים של דגים ושל דינאוזאורים. כולל העתקים הניתנים לשימוש והשוואה.

ב. אוסף של שלדי דגים שלמים ושלדים של דגים מים סוף ומהנילוס המאפשרים הכרה של המינים השונים והמאפיינים האוסטיאולוגיים שלהם.

ג. אוסף של עקרבים מוגדרים לרמת המין, בהתאם לבית גידולם.

ד. אוסף של ספוגים המוגדרים לרמת המין.

ה. אוסף אינטרניטי ובו דיגיטציה רגילה ותלת מימד של מאפיינים אנטומיים ומורפולוגיים של בעלי חיים מקבוצות טקסונומיות שונות.

7. אנה הוסיפו מלל חופשי כרצונכם לצרכים ולנושאים נוספים שהייתם מעוניינים להעלות בתחום אוספי הטבע הלאומיים

אוספי הטבע של בית מרגולין במכללת אורנים משמשים למחקר ולהוראה בתחום מדעי הטבע של סטודנטים לביולוגיה, סטודנטים להוראת המדעים במכללה, מאסטורנטים ודוקטורנטים. בבית מרגולין מתקיימים, כל השנה, קורסים לתלמידים בבית הספר למחוננים, בתכנית של נוער שוחר מדע ותכניות העשרה לקהל הרחב באזור הצפון. פעילויות אלו מתבצעות בשפה העברית והערבית. להמשך עושר הפעילויות באוספים ותחזוקתם השוטפת הכוללת את: שימורם, פיתוחם, קיטלוגם, צילומם, והפיכתם לזמינים ברמה האינטרנטית, נדרשת תמיכה לאומית. נושא הדיגיטציה והפיכת בסיסי הנתונים לזמינים באינטרנט, תוך שימוש באותה התכנה, מקובל באוספים בחו"ל, אך לא קיים בארץ. בנוסף, בארץ קיים מחסור בקורסים והכשרות לסטודנטים ואנשי צוות בשיטות הנהוגות כיום לתחזוקה שוטפת, איסוף, שימור, קטלוג ודיגיטציה של האוספים השונים (ברמה הטקסונומית ולפי שיטות השימור השונות). רכישה של השכלה כזו והשתלמות בשיטות המודרניות דורשת תקצוב של השתלמויות במוזיאונים מובילים בחו"ל, והזמנת מרצים אורחים לקורסים בארץ. ייתכן וקורסים כאלו, הפונים לקהל רחב של חוקרים, אוצרים ומנהלי אוספים, צריכים להכלל במסגרת התקציב של היוזמה לטקסונומיה. תמיכה בניהול ואחזקה של אוספי הטבע, מצד אחד, ועידוד מוסדות חינוכיים לשימוש באוספי הטבע למחקר והוראה הינו חיוני בעולם בו מתבצעת הכחדה יומיומית של בעלי חיים וצמחים. תקצוב של אוספי טבע רק בתל אביב וירושלים מפלה את תושבי הפריפריה ופוגעות באוספים, כמו זה הקיים באורנים, ואשר משמש כר למחקר פורה, להוראה של סטודנטים, להעשרת הידע של ילדים ובני נוער והקהל הרחב באזור. בנוסף, יש לתקצב גם חוקרים העוסקים בטקסונומיה ואוצרים המנהלים ומתחזקים אוספים ללא משרה אקדמית.